

NEGRE I BLANC

Francisco Tomás*

El proppassat 13 de novembre va ocórrer a les costes de Galícia un greu accident durant el qual el vaixell *Prestige* va lliurar milers de tones de fuel-oil a la mar. Poc després es va enfonsar deixant-nos l'amenaça de seguir alliberant el seu contingut de manera continuada durant un temps encara indeterminat, però que tots intuïm molt llarg. El desastre ecològic i també econòmic resultant de l'incident és, a hores d'ara, impossible de calcular, especialment si tenim en compte la manca d'informació que dissortadament estem patint. Tanmateix, les imatges que els mitjans d'informació independents ens lliuren són dramàtiques i reflecteixen el drama humà que assota els gallecs, la salvatge destrucció de la natura així com d'infinites formes de vida.

He dit accident i potser m'he expressat incorrectament, almenys pel que fa a les característiques d'incertesa que caracteritzen un accident. Perquè el que ha passat no ha estat sinó –per dir-ho amb les recurrents paraules de García Márquez– “la crònica d’una mort anunciada”. El litoral gallec on ha ocorregut la catàstrofe es coneix, precisament, com la Costa da Morte. En la seua escarpada orografia s’han produït molts incidents navals amb pèrdua de vides i vaixells, i per això no pot dir-se que ens trobem al davant d’un imprevisit inevitable. No és menys veritat que aquest petrolier era un vaixell que mai no hauria d’haver navegat, sobretot transportant una de les càrregues més contaminants del món. Malauradament no hi havia cap llei o ordenació legal que ho impedira, ni que vetllara per la regulació de les rutes marítimes d’aquest tipus de transport. Per això, enfront de diverses manifestacions aparegudes aquests dies als mitjans de comunicació, jo diria que sí que hi ha hagut un clar responsable de l’enfonsament del *Prestige* (quin nom més desafortunat!) i és l’economia, o millor dit, aquesta societat que subordina totes les seues accions a les lleis del mercat.

Una vegada esdevinguda la catàstrofe, aquesta s’ha agreujat per culpa de la gestió ineficaç i barroera dels poders públics. Gestió en la qual els científics han estat absents durant massa temps, en què han estat ignorats aspectes meteorològics i oceanogràfics, en què s’han

**«EN ELS FUTURS
PROTOCOLS D'ACCIÓ AL
DAVANT DE CATÀSTROFES
COM LA DEL 'PRESTIGE',
HAURAN D'ESTAR PRESENTS
NO SOLS ELS TÈCNICS,
SINÓ TAMBÉ ELS
CIENTÍFICS»**

donat versions controvertides sobre la toxicitat o no de les substàncies contaminants, i en què ha faltat finalment una acció planificada que anara més enllà de mirar el cel per saber d'on bufava el vent. El trencament d'un amplísim sistema ecològic és evident; la forma de viure, l'activitat econòmica i el futur de tot un poble ha sofert una agressió de la qual amb grans dificultats podrà recuperar-se. La informació, així com la veracitat, han estat greument agredides. No té cap sentit minimitzar els danys ni amagar informació. No té cap sentit dir que la situació està controlada quan no ho està. No té cap sentit no demanar ajuda quan és necessària. Tal vegada el color negre i la informe i viscosa imatge del fuel que arriba a les costes siguen la millor descripció del que sentim molts de nosaltres al davant de tot el que està passant.

Afortunadament, aquesta trista imatge comença a ser il·luminada per un altre color, el blanc. El blanc dels vestits de treball dels gallecs; els primers que, sense esperar a ningú, començaren la neteja de la brutícia. El blanc dels vestits dels voluntaris, joves la major part, que sense més ajuda que la seua bona voluntat varen fer-se ressò d'una crida urgent i a la vegada acallada, i varen fer palesa la seua solidaritat. El blanc, en fi, de la roba de treball dels universitaris valencians que, en aquests moments, ajunten els seus esforços als de molts altres per tal de recuperar la costa damnada i malferida. Sens dubte, aquestes actuacions, per la seua espontaneïtat i generositat, hauran de ser el revulsiu que redrexe d'una vegada les accions per tal d'arribar a la normalitat el més aviat possible, que tots sabem que no serà demà.

Sens dubte, viure en aquest món no està exempt de riscos, però no cal afegir-ne més. Per això, en els futurs protocols d'acció al davant de catàstrofes com la del *Prestige*, hauran d'estar presents no sols els tècnics, sinó també els científics. Aquests científics que, una vegada més, han estat marginats per una societat que vol parlar d'innovació, tot i ignorant el que és el coneixement i la investigació. ©

*Rector de la Universitat de València